1672 ـ کفاره‌ی کسی که در روز رمضان با همسر خود هم‌بستر شده است

سوال

چند بار با همسرم در روزِ رمضان هم‌بستری کرده‌ام و الان بسیار پشیمانم. می‌دانم که کفاره‌ی این کار آزاد کردن یک برده است که برده‌ای برای آزاد کردن نمی‌یابم، یا دو ماه روزه که به سبب کارم برایم خیلی سخت است. آیا می‌توانم چنانکه در حدیث آمده شصت مستمند را غذا بدهم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

توصیه‌ی ما این است که سعی کنی دو ماه روزه‌ی پی در پی را در روزهای سرد یا معتدل سال که روز کوتاه‌تر است و سختی آن کمتر است یا در مرخصی سالیانه‌ای که شرکت یا محل کارتان به شما می‌دهد یا فرصت‌های دیگر، ادا کنید. اما اگر حقیقتا نتوانستید روزه بگیرید، در این صورت برایتان جایز خواهد بود که شصت مسکین را غذا بدهید. می‌توانید بر حسب توانایی، در چند دفعه به آنان غذا بدهید تا آنکه تعدادشان کامل شود. همسرتان نیز اگر با رضایتِ خود در روز رمضان با شما همبستر شده باید مانند شما کفاره بدهد. اگر در روزهای متعدد این کار را کرده‌اید باید به تعداد روزهایی که در آن [بین اذان صبح تا اذان مغرب جماع کرده‌اید و] حرمت روزهای این ماه را زیر پا گذاشته‌اید، کفاره بدهید.

صاحب کفایة الطالب می‌گوید: تعداد کفاره‌ها به تعداد روزها [یی است که در آن در روز رمضان جماع صورت گرفته] است و با تکرار خوردن‌ها یا جماع در یک روز، کفاره تکرار نمی‌شود و صاحب مغنی المحتاج می‌گوید: کفاره‌ها به تعداد فسادها [ی هر روزه] تکرار می‌شود... [و هر کس در دو روز جماع کند، باید دو بار کفاره بدهد] زیرا هر روز یک عبادت مستقل است، بنابراین کفاره‌های آن در هم تداخل نمی‌کند... در نتیجه اگر جماع در یک روز [دو یا چند بار] تکرار شود، چند بار کفاره نخواهد داشت.

خداوند هیچکس را جز به اندازه‌ی توانش تکلیف نمی‌دهد و حدیثی که شما در سوالتان به آن اشاره کردید توسط ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ روایت شده که متن آن چنین است: « ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ می‌گوید: نزد رسول الله ﷺنشستهبودیمکهشخصیآمدوگفت: ایرسولخدا! منهلاکشدم. رسولاللهﷺفرمود: چهشدهاست؟آنشخص،گفت: ماهرمضاندرحالروزه،باهمسرمهمبستریکردم.

رسول الله ﷺفرمود: آیاغلامیداریکهاورا‌آزادکنی؟گفت: خیر. رسولاللهﷺ فرمود: می‌توانی دو ماه متوالی، روزه

بگیری؟گفت: خیر. رسول الله ﷺفرمود: می‌توانی شصت مسکین را خوراک بدهی؟ گفت: خیر. آن حضرت ﷺچیزینگفتومدتیساکتماند. درآناثنا،کیسه‌ای پر از خرما نزد رسول الله ﷺآوردند. رسول‌اللهﷺپرسید: سائلچهشد؟آنشخص، پاسخ داد: من حاضرم. رسول الله ﷺفرمود: اینکیسهرابرداروصدقهکن. آنشخص،گفت: بهخداسوگند! درمیانایندوسنگلاخمدینه،هیچخانه‌ای از خانه‌ی من محتاج‌تر نیست. رسول خدا ﷺباشنیدناینسخن،طوریخندیدکهدندانهای [مبارکش] ظاهر شد. سپس، فرمود: این کیسه را بردار و برای همسر و فرزندانت ببر به روایت بخاری (فتح الباری/ ۱۹۳۶).

و در روایتی نزد امام احمد از ام المومنین عائشه ـ رضی الله عنها ـ آمده است، که گفت: در حالی که رسول الله ﷺ در زیر سایه‌ای نشسته بود، ناگهان مردی آمد و گفت: سوختم ای پیامبر خدا! فرمود: چه شده؟ گفت: در حال روزه بر همسرم افتاده‌ام (با او جماع کرده‌ام). ام المومنین می‌گوید: و این در ماه رمضان بود. رسول الله ﷺ به او فرمود: بنشین. او گوشه‌ای در میان جمعیت نشست. سپس مردی آمد که بر الاغی کیسه‌ای خرما داشت و گفت: این صدقه‌ی من است ای پیامبر خدا. رسول الله ﷺ فرمود: آن مرد که سوخته بود کجاست!؟ گفت: اینجایم ای رسول خدا! فرمود: این را بردار و صدقه‌اش بده. گفت: صدقه جز برای من شایسته نیست ای رسول خدا! قسم به آنکه تو را به حق مبعوث ساخت، من و خانواده‌ام چیزی [برای خوردن] نمی‌یابیم. فرمود: آن را [برای خودت] بردارد پس آن را برداشت. مسند امام احمد (۶/ ۲۷۶).

از الله متعال خواهانیم گناهان ما و زیاده روی ما را در حق خود بیامرزد و از ما توبه پذیرد که او توبه‌پذیر و مهربان است.